

Obecný úrad Turie
Turie č. 214, 013 12 Turie

Váš list číslo/zo dňa

Naše číslo
NPMF/332-001/2021

Vybavuje
Ing. M. Balcárová

Varín
13.09.2021

Vec

Vydanie odborného stanoviska k ošetrovaniu chráneného stromu (lípy)

A. Vstupné údaje

Predmet: Vyjadrenie k ošetrovaniu chráneného stromu (lípy) na parcele KN C č. 1/2 v k. ú. Turie.

Účel stanoviska: Odborné stanovisko organizácie ochrany prírody v súlade s § 65a ods. (2), písm. zc) zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon), ktoré bude podkladom pre vyjadrenie orgánu ochrany prírody k ošetrovaniu chránených stromov podľa § 49 ods. 3 zákona.

Podklady:

1. Štátny zoznam chránených stromov a evidencia chránených stromov MŽP SR k 12.6.2020
2. Návrh ošetrovania CHS Lipa v Terchovej od SEIDL s.r.o. zo dňa 6.9.2021,
3. Terénna obhliadka vykonaná pracovníkom Správy NP Malá Fatra dňa 2.9.2021,
4. Výpis z listu vlastníctva č.1837 zo dňa 2.9.2021,
5. Odborné a mapové podklady Správy NP Malá Fatra.

B. Stanovisko

Identifikácia územia: Chránený strom – *Lipa v Turí* (S 191) sa nachádza na parcele KN C č. 1/2 v k. ú. Turie, v blízkosti pred vstupom do kostola Sv. Michala archanjela, ktorej vlastníkom je Obec Turie, Turie č. 214, 013 12 Turie.

Hodnotenie z hľadiska ochrany prírody: Predmetná parcela sa nachádza v kompetenčnom území Správy NP Malá Fatra, kde platí prvý stupeň ochrany prírody (voľná krajina) podľa zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon). Ide o chránený strom, druh lipa veľkolistá (*Tilia platyphyllos* Scop.) evidovaný v štátnom zozname CHS pod číslom S 191 uvedený v katalógu chránených stromov na <https://www.enviroportal.sk/stromy/detail/lipa-v-turi>, vyhlásený právnymi predpismi 4/1982, predpis: OnV v Žiline, dátum vyhlásenia: 22.04.1982 a 5/1996, predpis: VZV KÚ v Žiline, dátum vyhlásenia: 17.12.1996. Dôvodom ochrany je vysoký vek a biologická a estetická funkcia. Zároveň ide o kompozičný prvok evidovanej kultúrnej pamiatky, kostola Sv. Michala archanjela. V ochrannom pásme stromu podľa § 49 ods. 6 zákona platí 2. stupeň ochrany.

Návrh riešenia: Správa NP Malá Fatra odporúča vydať súhlasné rozhodnutie k ošetrovaniu chráneného stromu (lípy veľkolistej) s odvodom kmeňa 481 cm za dodržania nasledovných podmienok:

1. Ošetrovanie stromu bude realizované vo vegetačnom období, v termíne najneskôr do 31.10.2021, prípadne v ďalšom roku od 1.3. do 1.10.2022.
2. Budú vykonané len nevyhnutné zásahy, teda orez suchých a polámaných konárov, odstránenie pahýľov po zlomoch, odstránenie križujúcich sa a zle vyvinutých (neperspektívnych) konárov.
3. Inštaluje sa pružná dynamická väzba typu "Cobra" - 4t na zabezpečenie tlakových vetvení v hornej časti koruny.
4. Odpad vzniknutý v súvislosti s realizáciou diela bude bezprostredne odstránený z ochranného pásma chráneného stromu v okruhu 10 m od kmeňa.
5. V prípade potreby sa zabezpečí dočasné čiastočné obmedzenie dopravy počas ošetrovania stromu na vozovke.
6. V prípade nájdania chránených druhov živočíchov, aktívneho hniezda druhu vtáka alebo prítomnosť netopierov v prasklinách a dutinách, bude táto skutočnosť oznámená bezodkladne na Správu NP Malá Fatra s riešením ďalšieho postupu.
7. Ošetrovanie chráneného stromu uskutoční výhradne odborne vyškolený, certifikovaný arborista s využitím stromolezeckej techniky.
8. Obec Turie s dostatočným časovým predstihom (aspoň 3 dni vopred) informuje Správu NP Malá Fatra o termíne realizácie ošetrovania chráneného stromu mailom na miriam.balciarova@sopsr.sk, prípadne telefonicky na 0903 298 407.

Odôvodnenie: Dňa 2.9.2021 bola vykonaná terénna obhliadka na parcele KN C č.1/2 2 v k. ú. Turie, kde bola identifikovaná lipa veľkolistá (*Tilia platyphyllos Scop.*) s odvodom kmeňa 481 cm, nachádzajúca sa v tesnej blízkosti (približne 1,5 m) pred vstupom do kostola Sv. Michala archanjela. Lipa je už značného veku, na základe vizuálneho posúdenia mala pomerne dobrý habitus s úzkou, pravidelnou a dobre olistenou korunou. Vo výške 3 m sa terminálny kmeň rozdeľoval na dve hrubé kostrové ramená. Strom vykazoval známky zanedbanej starostlivosti, čoho dôkazom bol výskyt viacerých suchých konárov, zlomov, prípadne pahýľov v celej korune. Na základe vizuálneho posúdenia nebolo pozorované napadnutie škodcami, resp. výskyt hniloby.

Terénnej obhliadky sa zúčastnili aj starostka a zamestnankyňa Obce Turie a po vzájomnej komunikácii medzi Obcou Turie a Správou NP Malá Fatra vznikol návrh na ošetrovanie dreviny, ktorý je vyšpecifikovaný v uvedených podmienkach vyššie. Návrh bol konzultovaný i s arboristom. Podnet na ošetrovanie chráneného stromu vyšiel od Obce Turie a dôvodom je znovuotvorenie kostola na konanie sv. omši a odstránenie možného rizika ohrozenia života padaním suchých konárov a zlomených vetiev na osoby, ktoré vchádzajú do kostola, prípadne stoja pred ním počas sv. omši kvôli malej kapacite kostola.

Aby ošetrovanie nemalo negatívny dopad na záujmy ochrany prírody, navrhujeme v prípade nájdania aktívneho hniezda druhu vtáka alebo prítomnosti netopierov v prasklinách a dutinách, aby bola táto skutočnosť oznámená bezodkladne na Správu NP Malá Fatra.

Navrhované ošetrovanie stromu odporúčame realizovať vo vegetačnom období najneskôr do 31.10.2021, aby sa rany po reze dobre zahojili a zacelili. Ak sa ošetrovanie nestihne zrealizovať v tomto roku, navrhujeme ho uskutočniť v ďalšom roku od 1.3. do 1.10.2022. Odborne vykonaným ošetrovaním stromu (lipy) bude zabezpečené predĺženie jeho životnosti a stabilizácia a naďalej plnenie biologickej a estetickej funkcie. Zároveň sa eliminuje bezprostredné ohrozenie osôb združujúcich sa v čase sv. omši pod drevinou.

S pozdravom

RNDr. Michal Kalaš
riaditeľ Správy NP Malá Fatra

Prílohy: 1) Popis CHS - lipa v Turí (S 191) s posúdením zdravotného stavu a zámerom ošetrovania, 2) mapa s lokalizáciou a fotodokumentácia

Príloha 1):

Chránený strom - Lipa v Turí

Evidenčné č. štátneho zoznamu: S 191

Druh: lipa veľkolistá (*Tilia platyphyllos Scop.*)

Právny predpis: 4/1982, Predpis: OnV v Žiline, Dátum vyhlásenia: 22.04.1982

5/1996, Predpis: VZV KÚ v Žiline, Dátum vyhlásenia: 17.12.1996

Dôvod ochrany: vysoký vek a biologická a estetická funkcia.

Počet stromov: 1

V pôsobnosti organizačného útvaru ŠOP SR: Správa NP Malá Fatra

Ochranné pásmo: 2. stupeň ochrany

Kraj: Žilinský

Okres: Žilina

Katastrálne územie: Turie

Číslo parcely: KN C č.1/2

Podrobná lokalizácia výskytu: pri kostole Sv. Michala archanjela

Vlastník pozemku: Obec Turie, Turie č. 214, 013 12 Turie. Výpis z listu vlastníctva č. 1837.

Dendrologické údaje z 2017 (pasportizácia CHS):

Obvod meraný v 130 cm: 481 cm

Výška stromu: 32 m

Priemer koruny: 14 m

Vek (odhadovaný): do 200 rokov

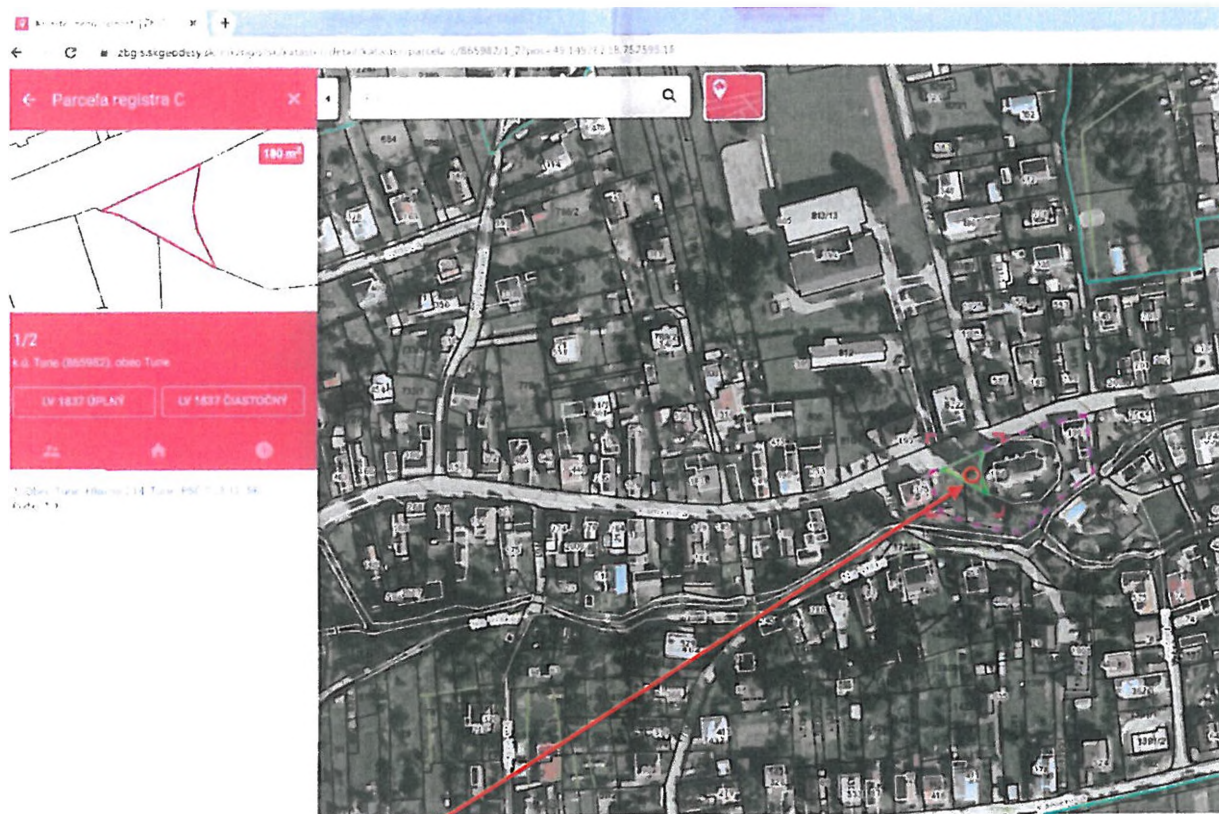
Zdravotný stav stromu:

Lipa je už značného veku, na základe vizuálneho posúdenia mala pomerne dobrý habitus s úzkou, pravidelnou a dobre olistenou korunou. Vo výške 3 m sa terminálny kmeň rozdeľoval na dve hrubé kostrové ramená. Strom vykazoval známky zanedbanej starostlivosti, čoho dôkazom bol výskyt viacerých suchých konárov, zlomov, prípadne pahýľov v celej korune. Na základe vizuálneho posúdenia nebolo pozorované napadnutie škodcami, resp. výskyt hniloby.

Zámer ošetrovania:

Odstránenie (orez) suchých a polámaných konárov, pahýľov po zlomoch a križujúcich sa a zle vyvinutých (neperspektívnych) konárov. Inštalovanie pružnej dynamickej väzby typu "Cobra" - 4t na zabezpečenie tlakových vetvení v hornej časti koruny. Zabezpečenie okolia počas ošetrovania stromu, upratanie pracoviska a odvoz drevnej hmoty z ochranného pásma chráneného stromu v okruhu 10 m od kmeňa.

Príloha 2):
Mapa s lokalizáciou:

chránený strom (lipa) S 191

Fotodokumentácia:

